

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Ndob/7/2024
Identifikačné číslo spisu:	6123434442
Dátum vydania rozhodnutia:	25.04.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6123434442.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a členiek senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu Náhradné vozidlo, s.r.o., so sídlom Tolstého 1201/20, 010 01 Žilina, IČO: 50 496 166, zastúpeného advokátskou kanceláriou ADVOKÁTI Müller & Dikoš, s.r.o., so sídlom Tolstého 1201/20, Žilina, IČO: 36 864 455, proti žalovanému KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, o zaplatenie 541,53 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 18Cb/5/2024, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Žilina, takto

rozhodol:

Príslušným súdom na konanie v spore vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 74Cb/20/2024 je Okresný súd Žilina.

Odôvodnenie

- Okresný súd Banská Bystrica dňa 03.01.2024 postúpil spor na prejednanie a rozhodnutie Okresnému súdu Žilina z dôvodu, že po podaní odporu žalovaným bol zo strany žalobcu podaný návrh na pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa § 10 ods. 3, resp. § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o UK“).
- Okresný súd Žilina, postupom podľa § 43 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“), postúpil spor Mestskému súdu Bratislava III s poukazom na § 22 písm. a) CSP ako súdu kauzálnu príslušnému na konanie a rozhodnutie v danom spore. Podľa názoru Okresného súdu Žilina ide o spor obchodnoprávnej povahy, na ktorého prejednanie je kauzálnu príslušný Mestský súd Bratislava III.
- Mestský súd Bratislava III s postúpením sporu nesúhlasil a namietol, že nie je súdom príslušným na prejednanie a rozhodnutie sporu. Nesúhlas s postúpením odôvodnil tým, že nárok na náhradu škody uplatnený v predmetnom konaní, nemá pôvod vo vzájomnom záväzkovom vzťahu medzi stranami sporu, ale vychádza z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu

spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktoré je upravené zákonom č. 381/2001 Z.z. so subsidiárnou aplikáciou zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj „OZ“). Na základe uvedeného Mestský súd Bratislava III nesúhlasí s postúpením sporu Okresným súdom Žilina, nakoľko medzi žalobcom a žalovaným nevznikol obchodnoprávny záväzkový vzťah.

4. Z vyššie uvedených dôvodov Mestský súd Bratislava III predložil súdny spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súdu spoločne nadriadenému obom súdom podľa § 43 ods. 2 CSP na rozhodnutie o (kauzálny) príslušnosti.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Žilina a Mestskému súdu Bratislava III na rozhodnutie o príslušnosti (§ 43 ods. 2 CSP), po preskúmaní okolností sporu o príslušnosť, dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Žilina, je dôvodný.

6. Podľa ustanovenia § 36 ods. 1 a 2 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania, takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

7. Podľa ustanovenia § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu.

8. Podľa ustanovenia § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

9. Podľa ustanovenia § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú sudy viazané.

10. Podľa ustanovenia § 13 CSP, na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

11. Podľa ustanovenia § 15 ods. 1 CSP, všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.

12. Podľa ustanovenia § 19 písm. b) CSP, popri všeobecnom súde žalovaného je na konanie miestne príslušný aj súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody.

13. Podľa ustanovenia § 39 ods. 2 CSP, na návrh ktorejkoľvek zo strán možno spor prikázať inému súdu tej istej inštancie aj z dôvodu vhodnosti.

14. Podľa ustanovenia § 14 ods. 3 zákona o UK, ak žalobca v lehote podľa odseku 1 podá návrh na pokračovanie v konaní, súd postúpi vec do piatich pracovných dní súdu príslušnému na jej prejednanie podľa Civilného sporového poriadku a strany o tom upovedomí.

Ak príslušným na jej prejednanie je súd podľa § 2, súd strany upovedomí o pokračovaní v konaní.

15. Podľa § 2 ods. 36 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.), sídlom Okresného súdu Žilina je mesto Žilina; jeho obvod tvorí územný obvod okresov Žilina, Bytča, Čadca a Kysucké Nové Mesto. Okresný súd Žilina má pracovisko

v meste Čadca.

16. Upomínacie konanie je alternatívnym spôsobom uplatňovania peňažných nárokov k postupu podľa CSP. Konanie o predmetnom peňažnom nároku bolo začaté dňom doručenia návrhu na vydanie platobného rozkazu Okresnému súdu Banská Bystrica a po splnení podmienok podľa § 14 ods. 3 zák. o UK tento spor pokračuje na príslušnom súde podľa CSP v dôsledku podania návrhu žalobcu na pokračovanie v konaní. Z hľadiska uplatneného peňažného nároku konanie začaté na upomínacom súde tvorí jeden celok s konaním na súde príslušnom podľa CSP, pričom pre skúmanie procesných podmienok konania sú rozhodné okolnosti v čase začatia konania na upomínacom súde (§ 36 CSP) [m. m. 5Ndob/3/2023].

17. Upomínací súd postúpil spor na ďalšie konanie Okresnému súdu Žilina ako súdu osobitne miestne príslušnému, keďže v návrhu na pokračovanie v konaní sa takéhoto postupu podľa § 19 písm. b) CSP domáhal žalobca. Najvyšší súd už vo svojom skoršom rozhodnutí (sp. zn. 5Ndob/22/2023) akcentoval, že „síce osobitná miestna príslušnosť je takou, ktorá je voľbou žalobcu, avšak len pri zohľadnení ďalších osobitostí procesného poriadku vo vzťahu k priamo zákonom určenej príslušnosti kauzálnej, ktorá má v takom prípade prednosť. Príslušným súdom v prípade súbehu viacerých možných príslušností je vždy ten súd, ktorý spĺňa predpoklady ako podľa všeobecných pravidiel určeného vecne, miestne a funkčne príslušného súdu, tak súdu kauzálne príslušného. Pokiaľ má spor samotný charakter obchodnoprávny, môže dôjsť k situácii, že podľa úpravy osobitnej miestnej príslušnosti s prihliadnutím na miesto, kde škoda vznikla, bude príslušným súd odlišný od všeobecného súdu žalovaného, avšak vždy so zohľadnením podmienky špecializácie súdov na obchodnoprávnu agendu podľa ust. § 22 CSP. Teda konanie vo veciach upravených v ust. § 19 CSP bude zároveň podliehať osobitnej úprave kauzálnej príslušnosti, ktorú je potrebné pri nachádzaní príslušného súdu zohľadniť, čomu svedčí aj dikcia uvedeného ustanovenia, a to s odkazom na „súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody“, t.j. obchodnoprávny súd a jeho obvod určený ustanovením § 22 CSP“.

18. Z vyššie uvedeného vyplýva, že pre takúto úvahu k nachádzaniu príslušnosti súdu je podstatné zistenie, či v danom prípade ide o obchodnoprávny spor, k čomu smerovalo postúpenie sporu Okresným súdom Žilina, keď za súd kauzálne príslušný podľa § 22 písm. a) CSP považoval Mestský súd Bratislava III.

19. To, či spor možno definovať ako obchodnoprávny, závisí predovšetkým od právnej povahy (právneho statusu) strán a ich vzťahu, z ktorého spor vznikol. Z ust. § 489 OZ vyplýva, že záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone. Z dikcie ustanovenia § 261 ods. 2 ObZ je zrejmé, že na to, aby sa určitý záväzkový vzťah mohol kvalifikovať ako obchodnoprávny, musí byť okrem požiadavky kladenej na povahu subjektov daného vzťahu splnená aj požiadavka povahy záväzku. Z hľadiska obchodného záväzkového vzťahu na strane subjektu verejného práva by muselo ísť o zabezpečovanie verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky a na strane podnikateľa o výkon jeho podnikateľskej činnosti. Uvedené požiadavky musia byť splnené pri vzniku záväzkového vzťahu, v opačnom prípade o obchodnoprávny vzťah nepôjde.

20. V predmetnom spore sa žalobca (právny nástupca poškodeného) domáha voči žalovanému, poisťovateľovi škodcu podľa zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej aj „zákon o PZP“), nároku na náhradu nákladov účelne vynaložených na nájom náhradného vozidla poskytnutého počas opravy poistnou udalosťou poškodeného vozidla.

21. Žalobca (resp. jeho právny predchodca) a žalovaný sú síce podnikateľmi, ale náhrada škody uplatnená v tomto konaní nie je vyvodzovaná z ich vzájomného záväzkového vzťahu. Strany medzi sebou navzájom neuzavreli žiaden zmluvný záväzok, neexistuje medzi nimi priamy zmluvný vzťah. Požadované plnenie je vyvodzované z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu

spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktoré je upravené zákonom č. 381/2001 Z. z. so subsidiárnou aplikáciou Občianskeho zákonníka, ktorý obsahuje úpravu poisťných zmlúv. Uplatnený nárok má pôvod v škodovej udalosti, pri ktorej je náhrada škody uplatňovaná ako plnenie z poisťnej zmluvy uzatvorenej medzi držiteľom vozidla, ktorým bola spôsobená škoda, a poisťovateľom. Náhradu škody si poškodený (v prejednávanej spore jeho právny nástupca) uplatňuje priamo voči poisťovateľovi a nie voči subjektu, ktorý mu spôsobil škodu. Tento vzťah a nároky z neho plynúce sa spravujú zákonom č. 381/2001 Z. z. a Občianskym zákonníkom. Medzi žalobcom (resp. postupcom) a žalovaným nie je v tomto prípade obchodný záväzkový vzťah (obdobne vid' uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Ndc/55/2023 zo 7. decembra 2023, tiež uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Ndob/71/2023 z 20. marca 2024).

22. Z vyššie uvedeného je možné uzavrieť, že predmetný spor má charakter občianskoprávny a nie obchodnoprávny. Preto na jeho prejednanie nie je daná kauzálna príslušnosť súdu podľa § 22 CSP [tu podľa § 22 písm. a) CSP] a nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu je dôvodný.

23. Najvyšší súd ďalej konštatuje, že návrh žalobcu na pokračovanie v konaní obsahuje aj návrh podľa ust. § 19 písm. b) CSP, ktorým žalobca žiada o pokračovanie v konaní na Okresnom súde Žilina. Žalobca v tejto súvislosti poukázal aj na § 39 ods. 2 CSP. Zo spisu vyplýva, že k udalosti zakladajúcej právo na náhradu škody (poisťná udalosť) došlo v Bytči, teda v obvode Okresného súdu Žilina, preto Okresný súd Banská Bystrica postúpil predmetný spor v súlade s návrhom žalobcu Okresnému súde Žilina, ako súdu alternatívne príslušnému popri všeobecnom súde žalovaného (ide o osobitnú miestnu príslušnosť, resp. tzv. miestnu príslušnosť danú na výber). Právo voľby medzi všeobecným súdom žalovaného a súdom uvedeným v § 19 CSP je dané žalobcovi, pričom ak sú splnené podmienky na takýto postup, súd je povinný rešpektovať voľbu žalobcu.

24. Keďže v danom prípade bolo najvyšším súdom zistené, že sa nejedná o obchodnoprávny spor, k poisťnej udalosti došlo v okrese Bytča, v obvode Okresného súdu Žilina, je zrejmé, že postup Okresného súdu Banská Bystrica, ktorým na návrh žalobcu postúpil spor Okresnému súde Žilina ako súdu alternatívne miestne príslušnému súdu, bol správny. Vzhľadom na to, že nejde o obchodnoprávny spor, pri určení súdu príslušného na konanie v spore sa prednostne neaplikuje § 22 CSP upravujúci kauzálnu príslušnosť súdu v obchodnoprávných sporoch. V danom spore je tak na konanie príslušný všeobecný súd žalovaného a popri ňom alternatívne príslušný súd, v obvode ktorého nastala skutočnosť, zakladajúca právo na náhradu škody, pričom právom voľby disponuje žalobca. Preto za použitia § 19 písm. b) CSP príslušným súdom na konanie v spore je Okresný súd Žilina. Pre aplikáciu § 39 ods. 2 CSP, rovnako smerujúcu k príslušnosti Okresného súdu Žilina, už nebol dôvod.

25. Na základe vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Žilina je dôvodný, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

26. Rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.